Др МИЛИВОЈЕ ДОШЕНОВИЋ

ЗАГАРАВЉЕНО СУНЦЕ

СОНЕТНИ ВЕНАЦ

DOMLA-PUBLISHING – НОВИ САД
Прво штампано издање, 2008.
Дигитална издања, 2013, 2024.

ПОДРШКА ПЕСНИЧКОМ СЛОВУ

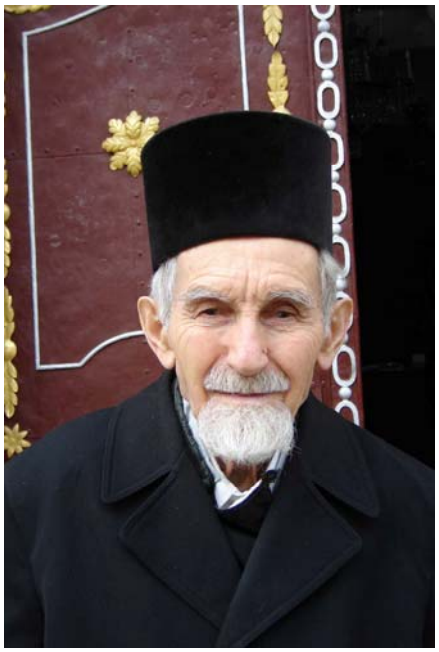

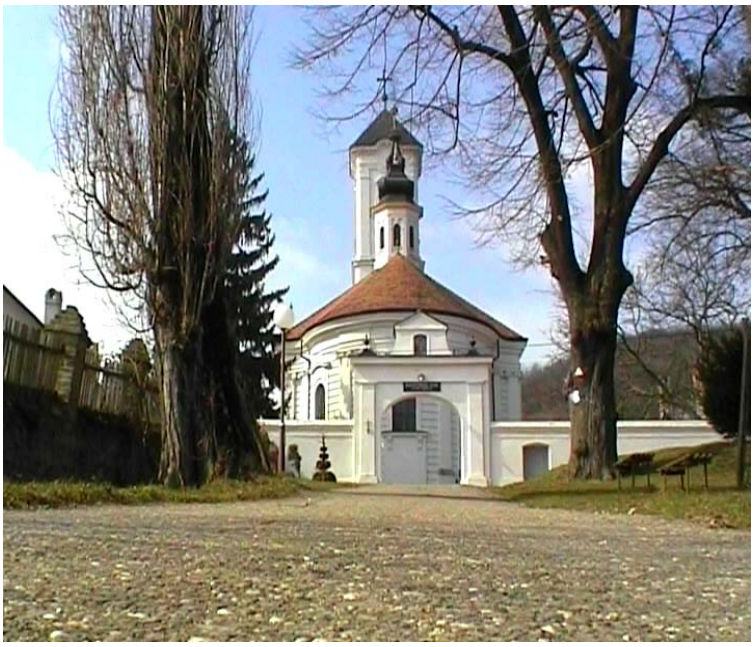

† Архимандрит Теодор (световно име Живко Сувајџић), рецензент књиге „ПЕГАЗОВ ЛЕТ“, песника др Миливоја Дошеновића. Снимци аутора књиге, пред вратима храма Вазнесења Господњег, фрушкогорског манастира Раваница у Врднику (26. новембра, 2007)

ИЗВОД ИЗ РЕЦЕНЗИЈЕ

Најновија књига **др Миливоја Дошеновића**, књижевника, под називом „ПЕГАЗОВ ЛЕТ“ – нуди продуховљене стихове препуне поучних хришћанских мисли, пута праведности, честитости и Богоугодности.

Манастир Раваница даје аутору др Миливоју Дошеновићу благослов за ово његово најновије књижевно дело, састављено од шест дубоко исказаних сонетних венаца.

У манастиру Раваница,
Лета Господњег, 2008.

РЕЦЕНЗЕНТ
† Архимандрит Теодор Сувајџић
Световно име Живко Сувајџић

ИЗВОД ИЗ РЕЦЕНЗИЈЕ

Шести сонетни венац „ЗАГАРАВЉЕНО СУНЦЕ“, сведочи о апокалипси српског народа, за време бомбардовања 1999. године, и посебно актуелног косовског егзодуса, који не престаје.

Храброст је оно што највише импресионира када се склопе корице овог излива искрености и емоција. Толико храбри могу бити само песници и деца. Деца у својој „наивности“ и незрелости, а песници у својој дубокој мудрости и танаком сензибилитету, којим превазилазе овоземаљску јадиковку и откривају могућности узвишених, Божанских путева.

Неизмерно сам захвалан песнику Дошеновићу, што сам пишући ову рецензију и држећи се Пегазовог крила, бар за тренутак осетио чари оног Божанског и оног људског у сваком од нас. Ту лепоту тренутка који понекад садржи читаву вечност спознаће свако од вас поштованих читалаца, којима препоручујем овај свежањ сонета.

Нови Сад, 2008.

РЕЦЕНЗЕНТ
Проф. др Радован Чокорило
Педагог и психолог
Универзитет у Новом Саду

Радован Чокорило

У злочиначком НАТО бомбардовању, срушен је и Мост слободе (3. априла 1999)*

ЗАГАРАВЉЕНО СУНЦЕ

Црни дим од бомбардоване рафинерије – изнад Новог Сада (1999)

(СОНЕТНИ ВЕНАЦ)

* Аутор збирке сонетних венаца „Пегазов лет“ и његовог интегралног дела „Загарављено сунце“, др Миливоје Дошеновић књижевник, посебно се захваљује Мартину Цандиру, фоторепортеру из Новог Сада, који је уручио без икакве накнаде велики број својих фотографија у вези са бомбардовањем Новог Сада (1999), и дао писмену ДОЗВОЛУ др Миливоју Дошеновићу за коришћење бројних фотографија, које су ушле на странице овог сонетног венца „Загарављено сунце“.

1.

У мартовско вече, крајем прошлог века,
Рука са оловком хартијом ми шета,
Правећи станишта нових руковета.
Поред мога града хучала је река...

Стихови у мени, шћућурени ћуте,
Шапатима, тихо, моле ме дубоко:
„У нас је, поето, знатижељно око,
Али, још смо крхки за песничке путе“.

Застаде ми рука, и мастило с пера,
Па почех да питам недоношчад своју:
„Што сте риме моје у свом неспокоју,

Шта ли вас то тешко ка зебњама тера?“.
Наста дубок тајац, све у мени ћути,
На зидноме сату шеташе минути...

2.

На зидноме сату шеташе минути,
Засташе у трену оловка и жеље.
У својој крлетки, крај сиве фотеље,
Уђута пар птица, к'о да нешто слути.

Прејака тишина. Тад је пукло небом,
На крилима, ђаво, стизаше из ада.
Ка звезданом своду, изнад мога града,
Кренуше хероји с „мигом“ и „галебом“.

Ал', Сатана води многобројне звери,
Које сеју скврну по мом бачком небу.
Стихови у мени почеше да гребу,

Кад су агресорски стигли бомбардери.
Побише вучјаке*, недужне и саме,
Сатанине стреле стигоше из таме...

*Прва нато-бомба пала је на центар спец. полицијских снага на Клиси у Новом Саду, и том приликом су страдали службени полицијски пси вучјаци, који су остали сами у згради. Било је то 24. марта 1999. у 19.55. Друга нато-момба је погодила Мајевичку касарну на Авијатичарском насељу, у исто време, када је започело злочиначко бомбардовање моје отаџбине, које је трајало 78 дана непрекидно.

3.

Сатанине стреле стигоше из таме,
Рушише мостове, пржише возове.
Маленој Милици[*] прекинуше снове,
„Милосрдни ђаво“,[*] долети из скраме.

Алексинац крвав, Грделица гори,
На Кошаре[*] пузи барјак црне птице.
Смрт из неба сеју мрачне летелице,
Ту се српски Давид, с Голијатом бори.

„Кукавице с неба, спустите се доле,
Борите се пешке, јунак на јунака!
С Проклетија не би ушли ни корака,

Српски Космет бране они што га воле!“
Десиће се оно, што нико не слути,
Погођен је и воз, на својој маршрути...

[*] Милица Ракић, трогодишња девојчица, убијена нато-бомбом у купатилу своје родне куће у Батајници. Живот су јој одузели нато-зликовци из авиона.
[*] „Милосрдни ђаво“, песник намерно даје друго име, уместо „Милосрдни анђео“, како је „Велика зла звер“ назвала злочиначки напад на нашу отаџбину.
[*] Кошаре, караула на Космету, уз саму границу са Албанијом, где се уз Горожуп водила највећа битка прса у прса, са шиптарским терористима који су покушали да продру из Албаније 1999. године.

4.

Погођен је и воз, на својој маршрути,
Гађали пијаце, поште и музеје.
Рој касетних бомби, Србијом се сеје,
Сав земаљски глобус, кукавички ћути.

А мој град понижен, гарав и уплашен,
Без својих мостова, рањеник без штака.
У поновној стрепњи од новога мрака,
Са чађавом кишом из неба је квашен.

Остајем у згради, у песничкој соби,
Не идем склоништу, нек' туку, нек' прже...
Моје руке свећу и оловку држе,

Фрушку гору, авет, ракетама дроби,
Сакривен високо, иза црне скраме.
Страшни сценарио, најстрашније драме...

5.

Страшни сценарио, најстрашније драме,
Осећа се гареж, бомбардери брује.
Ватрогасних кола сирена се чује,
Хитају кроз поноћ, да угасе пламен.

А у души људи – презир према сили,
С достојанством, јутром, одлазе ка храму.
Да осете тамјан, Божју полутаму,
Да би бројне свеће смерно упалили,

За спас своје душе и људскога рода.
Са молитвом Христу, уз просфоре меке,
Унука крај баке, а унук крај деке.

Светли[*] иконостас, од пода до свода,
Као сјајни зраци са звезде Данице,
Јутро, а тресо се олтар Раванице.[*]

[*] Светли (ово је глаголски израз, у односу на свети као придев) – појашњење аутора књиге.
[*] Раваница, женски манастир у Срему код села Врдник, у коме се и данас у плавом ћивоту налазе делови моштију светога српскога кнеза Лазара Хребељановића.

6.

Јутро, а тресо се олтар Раванице,
Дрмаше се шуме, и иконе Бога.
Проти мирна рука, чврста стара нога,
Само једна суза клизи му низ лице.

А одсјај са крста, доброг ставрофора,*
Што му је обешен на грудима био,
Тај крст је у храму све вернике мио,
Као бистре капље из рајскога мора.

Грмело је Сремом, враћасмо се мостом,
Надахнути благом литургијом светом.
Погођен је и мост иза нас – ракетом,

Штићени смо Богом и Великим постом.
Биле су чађаве сремачке литице,
Гареж је прекрила дрвеће и птице...

* Протојереј-ставрофор Живко Сувајџић (прота Жика), замонашио се, а унапређењем Синода СПЦ, постао архимандрит Теодор. Преминуо 2008. године у манастиру Раваница код Врдника у Срему. Сахрањен у порти цркве села Врдник.

7.

Гареж је прекрила дрвеће и птице,
Помозите, Руси! Ваш брат Србин гине!
Дајте нам оружје за спас Отаџбине,
Место праве песме, сад су тужбалице.

„Невидљиви“[*] буде виђен, и оборен,
У блатњаве њиве села Буђановци.
Уложени силни, проклетнички новци,
Плод скврнавих[*] бића, у тајности створен.

Каква је то „сила“ што гађа возове,
Мост код Варварина, и људе у пошти?
Гађа светитеље и њихове мошти,

Носећи несрећу, кидајући снове.
За пилоте, хуље, то беху игрице,
Сејали су бомбе кроз нишке улице...

[*] Ф-117А, амерички „невидљиви“ бомбардер, уочен 28. марта 1999. године у 20,42 сати из атара села Шимановци, будним оком команданта дивизиона храбре 250 бригаде ПВО, пуковника Золтана Данија, који га је оборио модификованом ракетом из система „САМ“. Злочиначки амерички авион и понос Алијансе, пао је у блатњаве њиве код села Буђановци. Храбри пуковник Золтан Дани повукао се из свог дивизиона ракеташа и данас мирно живи у свом селу Скореновци у близини Ковина и бави се пекарским занатом. Велики део документације и материјала, укључујући и остатке „невидљивог“, налазе се у Завичајном музеју у Руми, чији је руководилац био магистар ликовне уметности Радован Кузмановић, са кустосима Хаџи Божидаром Пауковићем и Предрагом Пеђом Јововићем.

[*] Скврна, скврнавост, скврнављење (прљавштина, исквареност, упрљане душе).

8.

Сејали су бомбе кроз нишке улице,
Загадили реке и бистре изворе.
Отели нам озон и мирисне зоре,
Пржили централе, електричне жице.

Владар седе косе, у Кремљу се смеши,
Не дотиче њега српске браће страдња.
Грлом му се слива капља „вотке“, задња,
Из Овалне собе – „первертит“ га теши...

А земља Србаља горела је, мрела,
Пркосила сили, сама на Балкану,
Суза Арханђела у Призрену кану.

Помери се рука Лазаревог тела
У древном ћивоту цркве „Раванице“,*
Мач захтева вођа хришћанске коњице...

* Раваница, манастир посвећен вазнесењу код Ћуприје, задужбина кнеза Лазара, саграђен 1375-1377. године и спада и једно од најзначајнијих остварења XIV века. У манастиру Раваница су биле мошти кнеза Лазара Хребељановића, али су због опасности од тирана пребачене у сремски манастир Раваница у Врднику, да би Лазареве мошти после дужег времена биле опет пребачене у манастир Раваница код Ћуприје. На вечито сећање и поштовање према сремском манастиру Раваница у селу Врдник, Синод Српске православне цркве је наградио сремски манастир Раваница са деловима моштију српскога кнеза Лазара (његова кључна кост), која се и данас налази у плавом изрезбареном ћивоту врдничког манастира у Срему.

9.

Мач захтева вођа хришћанске коњице,
Лазареве мошти да стану пред силу.
Да се дигне крст наш утиснут на свилу,
С барјактаром, братом Царице Милице.

Горео је Космет, пресвети Лазаре,
Бранише га твоја храбра поколења.
Сложан пркос људи, и шума, и стења,
Крвави су били Горожуп, Кошаре...

Падаше јунаци, отац поред сина,
И пси шарпланинци, гинули су с њима.
Док је крвав Ибар текао данима,

Зелена му боја, поста боја вина.
Горели су тада Срем, Банат и Бачка,
Због Амера жуће*, и варке из Рачка...

*Злогласни Вилијам Вокер, који је пласирао невиђене лажи о српској војсци и полицији, како су наводно убили око 40 недужних цивила код села Рачак на Космету. Његов лажни извештај је био један од повода за покретање злочиначке ратне операције НАТО снага против наше земње, под називом „Милосрдни анђео“, дана 24. марта 1999. године., која је трајала пуних 78 дана све до 10. јуна 1999.

10.

Због Амера жуће, и варке из Рачка,
Белосветске хуље изградише базе.
Душановим царством освајачи газе,
И рудног богатства започела пљачка.

Мину ратно време двадесетог века,
Они што „летеше“ на Месец, у свемир,
Целом човечанству донесоше немир,
Изгазише правду, мир, душу човека...

Владари из сенке, сила, ал' не вечна,
Глобалисти црни, опскурнога лица.
Кукавице бедне из челичних птица,

Судбина се креће, као река течна.
Још, орао српски надлеће литице,
Не дај се, Србијо, одбрани границе...

11.

Не дај се, Србијо, одбрани границе,
Ако немаш земљу, тад губиш и име!
Устукнеш ли сада, стидећеш се тиме,
Клекнуће силници, пред Божије лице:

За Милицу Ракић, за бачене бомбе,
Срушене мостове, возове и школе.
За безбројне ране, које вечно боле,
И црни кртичњак „Бондстил-катакомбе“.

Ти, Србијо – браниш путе Христа Бога,
Од тирана клетих, без духа, без стида.
Твоја храброст сада лажну маску скида

Стерилној Европи, којој клеца нога.
Причаће о томе свака књига ђачка,
Нестаће с Космета агресорска значка.

12.

Нестаће с Космета агресорска значка,
Каубојске силе, с комплексом од Руса.
Сви нови ратови, сад су „мејд-ин УСА“,
На „јенки-трикове“, нек' се стави тачка.

Јер, доста је свету страдања и рата,
Превише је тога било на Балкану.
Који лек да вида болну српску рану,
Како да се мири братац против брата?

Ко српску колевку скврнави до краја,
И Косметом „части“ терористе клете?
Ко то пали цркве, коље српско дете,

Барјак црне птице, са чијим се спаја?
Тамна сена против сунчевога зрачка,
Србија је мала, ал' срца јуначка.

13.

Србија је мала, ал' срца јуначка,
Космет је Србија, док је океана.
Са алом се бори земља недоклана,
Не да агресору да је мучки пљачка.

Пећки храм се прси, и кандилом бори,
С тамјаном и крстом, путиром и свећом.
Косметски се Срби носе са несрећом,
Уз њих су Горанци што живе на Гори.

Свети арханђели долетеће с неба,
Проћи ће кроз врата сваког српског храма.
Стануће међ' фреске, сјајнији од плама,

С даровима вина и небеског хлеба.
Заштитиће Космет и српске границе,
И престаће страшне балканске кланице...

14.

И престаће страшне балканске кланице,
На Космету, све до Проклетија сивих.
Чуће се ОЧЕНАШ, док је Срба живих,
Склониће Љевишка бодљикаве жице.

Космет је Србија, њено срце, душа,
Одакле почињу изворишта наша.
Космет је вечита спасоносна чаша,
Из које се пије, и молитва слуша.

С гаравога сунца, и крста гарава,
Нестануће чађи, и неће од суза
Више бити мокра девојачка блуза,

Нит' ће српско чедо у гету да спава.
Вратиће се песма орачка, косачка,
Космет је читанка и песмица ђачка...

МАГИСТРАЛЕ

На зидноме сату шеташе минути,
Сатанине стреле стигоше из таме.
Погођен је и воз на својој маршрути,
Страшни сценарио, најстрашније драме...

Јутро, а тресо се олтар Раванице,
Гареж је прекрила дрвеће и птице.
Сејали су бомбе кроз нишке улице,
Мач захтева вођа хришћанске коњице.

Због Амера жуће, и варке из Рачка,
Не дај се, Србијо, одбрани границе.
Нестаће с Космета агресорска значка,

Србија је мала, ал' срца јуначка.
Нека стану страшне балканске кланице,
Космет је читанка и песмица ђачка...

КРАЈЕМ XX ВЕКА ГОРЕЛА ЈЕ И МРЕЛА ЈЕДНА НЕДУЖНА ЗЕМЉА, А НАД МИРНИМ НОВИМ САДОМ – ЗАГАРАВИЛО СЕ СУНЦЕ (1999)

Време, које се не сме никада заборавити, када је злочиначки и брутално бомбардована Савезна Република Југославија (углавном територија Србије) од НАТО алијансе, коју су предводиле САД уз 18 европских земаља, почев од 24. марта 1999. године, па све до 10. јуна 1999. Разарање СРЈ трајало је континуирано пуних 78 дана.

Масовно уништавање људи и добара наше отаџбине (која ни једну земљу у свом окружењу није напала) – био је примарни циљ злочиначке НАТО операције – да економски, војнички и морално сломи једну недужну државу и наш народ, да га окупира, одузме му слободу и отме највредније привредне ресурсе који се налазе и на простору Космета.

Такозвана “Хуманитарна интервенција”, срочена под увредљивим називом “Милосрдни анђео” – сејала је смрт по СРЈ и рушила уздуж и попреко.

О тим злочинима (из 1999) читајте у сонетном венцу “Загарављено сунце”. Следе и изводи из незаборавних слика познатог фоторепортера Мартина Цандира из Новог Сада, који је аутору сонетног венца “Загарављено сунце” – уступио без накнаде своје фотографије са дозволом за објављивање.

Мартин Цандир (1958-), фоторепортер из Новог Сада
(Снимак: Матија Цандир, 2015)

ДАНИ У КОЈИМА СУ СРУШЕНИ НОВОСАДСКИ МОСТОВИ

СРПСКО НАРОДНО ПОЗОРИШТЕ

Извод из свих приказаних фотографија бомбардовања Новог Сада (1999), фоторепортер Мартин Цандир из Новог Сада, уступио је без накнаде и дао писмену Дозволу др Миливоју Дошеновићу, аутору књижевног дела “Пегазов лет” (“Загарављено сунце”), да користи у свом делу Цандирове слике.

DOZVOLA

Za slobodno korišćenje fotografija u dobre svrhe kao doprinos edukaciji, piščevom delu i popularizaciji sporta

1. Ja, Martin Candir (1958-), samostalni foto-reporter iz Novog Sada, dajem svoju potpunu saglasnost (odobrenje) dr Milivoju Došenoviću, književniku i vlasniku Izdavačko-knjižarske agencije "Domla-Publishing" iz Novog Sada – da slobodno može da koristi moje brojne autorske slike u njegovim izdanjima, knjigama i publikacijama.

2. Dr Milivoju Došenoviću sam lično ustupio i uručio (bez ikakve naknade) brojne moje autorske različite fotografije, koje se odnose na bombardovanje Novog Sada (1999), a koje on može objaviti u svojim publikacijama i knjigama, kao i na stranicama njegovog veb-sajta.

3. Dr Milivoju Došenoviću, književniku iz Novog Sada, lično sam ustupio i uručio (bez ikakve nadoknade) brojne moje autorske fotografije, koje se odnose na sportske događaje, sportiste i takmičenja na domaćoj i internacionalnoj sceni, koje on može slobodno koristiti u dobre svrhe u svojim knjigama iz oblasti sporta i borilačkih sportova, gde se slike ustupaju i za njegovo autorsko delo za sva izdanja knjige iz oblasti naučne književnosti: "Veliki ilustrovani leksikon svih sportova", kao integralni deo njegove edicije (Nauka i život).

Odobrio i potpisao:
Martin Candir
samostalni foto-reporter
iz Novog Sada

Candir Martin

21. 03. 2024

Др Миливоје Дошеновић
књижевник, песник, романсијер, хаиђин

Аутор је своје 22 написане књиге из области поезије, романсијерства, монографских едиција, есејистике и хаику поезије, као и научне књижевности и лексиконских издања. Редовни је члан Друштва књижевника Војводине од 2000. године. Оснивач је и главни и одговорни уредник прве приватне издавачке куће у Војводини "Domla-Publishing" из Новог Сада.

(Фото: "Квик", Нови Сад, 2021)

НОВИ САД – НЕОПЛАНТА ИЛИ ЧУВЕНА “СРПСКА АТИНА”, УЗДИГАО СЕ ПОНОСНО ПОСЛЕ ЗЛОЧИНАЧКИХ БОМБИ!

ВЕЛИЧАНСТВЕН ПОГЛЕД СА ВИСИНЕ НА НАШ ЛЕПИ ГРАД

Предиван поглед на Нови Сад (Неопланту или Српску Атину). На фотографији је део Ротквариje, Салајке, Подбаре и старог језгра града. У даљини, горе са леве стране виде се обриси новосадске топлане, нови железничко-друмски мост, који је никао на месту чувеног Жежељевог моста (срушеног у злочиначкој НАТО операцији у четвртом удару ракете, 26. априла 1999), а на фотографији у горњем десном углу види се и древна Петроварадинска тврђава, део реке Дунав, куле на Кеју, као и сремска страна са лепим фрушкогорјем.

(Снимак: др Миливоје Дошеновић, са врха солитера на Булевару ослобођења бр. 1, датума 11. 4. 2024)